Форми та частота принижень, знущань та образ в навчальному закладі, яких зазнали опитані підлітки – «жертви» упродовж останніх 2 місяців (% серед усіх опитаних)

ФОРМИ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ	1 або 2 рази	2 або 3 рази на місяць	Приблизно 1 раз на тиждень	Кілька разів на тиждень	Мене не принижували/ знущались/ ображали упродовж останніх 2 місяців
Мене обзивали, висміювали або дражнили	19,8	3,6	3,1	4,2	69,3
	30,7				
Інші учні/студенти брехали або поширювали плітки про мене та намагалися налаштувати інших проти мене	16,5	4,1	2,8	3,3	73,4
	26,6				
Інші учні/студенти навмисне не допускали мене до розваг, виключали з кола друзів або повною мірою ігнорували мене	10,6	2,7	2,0	2,9	81,8
	18,2				
Інші учні/студенти непристойно жартували зі мною та показували мені жести сексуального характеру	9,6	2,5	2,1	3,4	82,3
	17,7				
Мене били, залякували, штовхали або закривали в приміщенні	5,9	2,0	1,3	1,7	89,1
	10,9				

«КІБЕРБУЛІНГ»[1] (АНГЛ. CYBERBULLYING) УПРОДОВЖ ОСТАННІХ ДВОХ МІСЯЦІВ

Упродовж останніх кількох місяців
як часто ти брав(ла) участь в ображаннях/принижуваннях/ знущаннях он-лайн?
(% серед усіх опитаних)

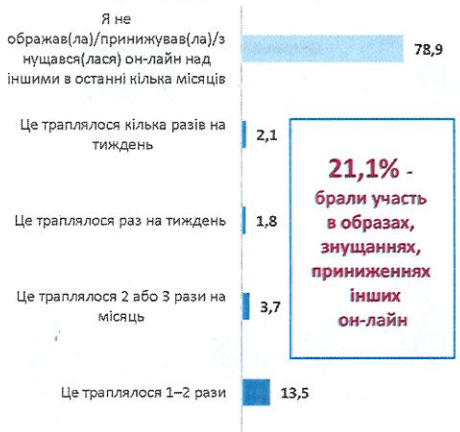

Упродовж останніх кількох місяців
як часто тебе ображали/принижували/ знущались он-лайн?
(% серед усіх опитаних)

[1] Кібербулінг зазвичай визначають як систематичне цілеспрямоване відправлення агресивних повідомлень з електронних носіїв (наприклад, по електронній пошті, в блогах, миттєвих і текстових повідомленнях) на адресу будь-якої особи, якій непросто себе захистити.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ імені Олександра Яременка
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

За результатами міжнародного дослідження HBSC-2018

hbsc

БУЛІНГ І КІБЕРБУЛІНГ У ПІДЛІТКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Міжнародний проект «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді (HBSC)» здійснюється в Україні з 2001 р. (пілотний проект), у 2002, 2006, 2010, 2014, 2018 рр. – основні етапи цього дослідження. Українська база даних входить до об'єднаної бази даних країн – учасниць проекту HBSC (47 країн).

Започаткований у 1982 р. в трьох європейських країнах міжнародний проект HBSC, який є частиною міжнародного дослідження Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), протягом 20 років об'єднав 47 країн-учасниць. У кожній країні визначено провідну наукову установу, яка здійснює опитування (в Україні це – ГО «Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка», науковий керівник проекту – Ольга Балакірєва, канд. соціол. наук). Головним партнером, за технічної підтримки якого проведено опитування HBSC, є Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) в Україні. Організації-партнери, які сприяють реалізації проекту HBSC в Україні – Міністерство освіти і науки України, Міністерство охорони здоров'я України (при Міністерстві створена робоча група проекту), Міністерство у справах молоді та спорту України, Міністерство соціальної політики України.

Матеріали дослідження «Здоров'я та поведінкові орієнтації учнівської молоді» в Україні використовуються для написання щорічних доповідей Президенту України, Верховній Раді України, Кабінету Міністрів України про становище молоді в Україні та державних доповідей про становище сімей і дітей в Україні, що дає змогу донести результати до широкого загалу зацікавлених сторін. Результати опитувань серед українських підлітків представлені у міжнародних звітах і публікаціях.

Національна вибіркова сукупність дає можливість здійснити аналіз за віком, статтю, типом поселення, регіоном, типом сім'ї, матеріальним станом тощо, але не передбачає аналізу на рівні області та навчального закладу.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМИ

Існують документальні підтвердження коротко- і довгострокових наслідків участі в булінгу, як кривдника та жертви. Знущання впливають на фізичне здоров'я підлітків, спричиняють такі соматичні симптоми, як головний біль, біль у спині та животі, психологічних розладів (депресію, поганий настрій, нервозність, відчуття самотності та думки про суїцид), а також до розвитку стійких моделей проблемної поведінки, серед яких: агресія, насильство, зловживання алкоголем і вживання психоактивних речовин. За даними міжнародного дослідження HBSC, підлітки, які беруть участь у знущаннях, частіше повідомляють про негативний досвід, пов'язаний з навчанням у школі; він проявляється в поганих відносинах з однолітками та вчителями.

Підліток є жертвою булінгу, коли інший школяр/студент чи група школярів/студентів говорять або роблять що-небудь небезпечне або вкрай неприємне по відношенню до нього або неї; коли дитину постійно образливо дражнять або коли його/її навмисно не приймають в свої ігри та які-небудь інші заходи. Однак сварка або бійка двох приблизно рівних за силою молодих людей не є булінгом. Жартівливе та дружнє подражнювання також не вважається булінгом.